

Heřmanova Huť

Novodobá historie obce Heřmanova Huť se začala psát v roce 1954 připojením tří dříve samostatných částí – Vlkýše a Horních i Dolních Sekyřan, první zmínky o osídlení oblasti sahají však již do doby bronzové. Důkaz o tom přináší nález bronzových předmětů, prstenů, srpů a náradí, který byl učiněn v roce 1855 u Vlkýše.

Sekyřany jsou historickými prameny připomínány v roce 1115, kdy byly uvedeny jako součást daru českého knížete Vladislava benediktinskému klášteru v Kladrubech. Již tehdy byla ves rozdělena na Horní a Dolní Sekyřany. Obě v roce 1253 vykoupil klášter v Chotěšově.

O Vlkýši je známo, že byl v roce 1457 označen jako statek Jana z Třebouně, jeho majitelé se však postupem času měnili. V letech 1849 až 1854 založil majitel vlkýšského velkostatku a kamenouhelných dolů Hermann von Lindheim v sousedství železářskou huť nazvanou Heřmanova. V době největší prosperity v ní pracovalo na dva tisíce dělníků. Na počátku dvacátého století byla však železárna, která podlehlá kladenské konkurenci, přebudována na sklárnu, která zde pracuje dosud.

Z historických objektů dominuje obci kostel sv. Martina, na jehož místě je již v roce 1272 zmiňována kaple sv. Haštala. Současný, původně gotický kostel, je jako farní poprvé připomenut roku 1384, kdy patřil ke klášteru v Chotěšově. V roce 1836 jsou pod duchovní správou kostela zařazeny obce Lhota, Hněvnice, Horní Sekyřany, Popov, Rochlov, Radějovice, Dolní Sekyřany, Kbelany, Vlkýš, Přehýšov, Vrhavěč a Bítov. Kostel zdobí dřevěný hlavní oltář z počátku 18. století, obrazy sv. Martina, sv. Jana Křtitele, sv. Anny s Pannou Marií a sochy sv. Martina, sv. Víta a sv. Václava.

Svého času byla také často zmiňována zdejší fara z roku 1680, která byla přestavěna na sklonku 20. století, aby posloužila jako odloučené pracoviště plzeňské věznice s kapacitou 32 vězňů odsouzených za nedbalostní delikty. Svoji činnost zde věznice ukončila poměrně brzy, již v roce 2007.

Z hlediska turistického nejzajímavější stavbou zůstává bezpochyby věžový vodojem, který byl postaven v rámci rozsáhlé a nákladné modernizace, spojené s rozšířením kapacity Vlkýšského pivovaru. Byla prováděna v letech 1906 až 1911 a měla tehdy vyřešit kritický nedostatek pitné vody v celé obci Vlkýš, s níž se obec a spolu s ní pivovar i lihovar potýkaly už od roku 1838, kdy v nich byl zahájen provoz. Nápis Brauerei Wilkischen ozdobil severní stranu nádrže a letopočet 1908 označil rok, kdy byla pražskou firmou Hrůza & Rosenberg stavba dokončena.

Z více než dvacet metrů hluboké studny, vyhloubené v dnešní Zahradní ulici, čerpaly do vodojemu vodu parní pumpy. Pro

vyšoký obsah železa, manganu a dalších prvků byla však voda pro samotné vaření piva nepoužitelná a pivovar musel nadále jímat podzemní vodu do nehlubokých studní při silnici směrem na Hněvnice a v polích na západ od Vlkýše. Nekonečící potíže spolu s narůstající konkencí okolních pivovarů přinutili tehdejšího majitele Josefa Schultese v roce 1931 k prodeji pivovaru včetně veškerého vybavení akciové společnosti Měšťanský pivovar Stod a spolu s tím prodal i více než devadesát hospod. Provoz pivovaru ve Vlkýši byl zastaven, lihovar ukončil činnost již mnohem dříve. Tím také skončilo využívání vodojemu, který byl pak ponechán svému osudu.

Vodojem je mimořádně hodnotnou technickou stavbou, ať už z hlediska historie vodárenství a pivovarnictví či technologie použité při výstavbě konstrukce, užití netradičních materiálů a celkového architektonického pojetí. Je jedním ze dvou dochovaných objektů svého druhu v České republice a jedním z prvních věžových vodojemů ze železobetonové monolitické konstrukce u nás, navíc jediný dochovaný bez dalších provozních či technických zásahů. Stářím je o pouhý jeden rok mladší než vodárenská věž v areálu Plzeňského Prazdroje. Ta samozřejmě patří mezi jednu z nejvýznamnějších památek průmyslového dědictví nejen v regionu ale i v Česku, je však vystavěna odlišným způsobem.

Ještě před dvěma roky byl však vodojem sice pozoruhodnou, přesto poněkud nevábnou a oprýskanou stavbou se zašedlými zbytky nátěru. Počátkem roku 2009 byl zapsán jako kulturní památka a následně

se obci podařilo získat evropskou dotaci, díky níž stará věž včetně všech šesti sloupů podpírající vodojem prošla kompletní rekonstrukcí, dokončenou v říjnu roku 2011. Ke staré vodárenské věži přibýlo po dohodě s památkáři na její jižní straně přístupové schodiště na vyhlídkovou plošinu nad vodojemem a unikátní technická památka se stala stejně unikátní rozhlednou. Tak unikátní, že za její realizaci převzal dne 24. května 2012 starosta obce Radek Lukáč ocenění Stavba roku Plzeňského kraje 2011 v kategorii Sportovní a volnočasové stavby.

Přestože je věž vysoká jen 15,2 metru a leží v relativně malé nadmořské výšce, která činí paty věže 378 m.n.m., je z její vyhlídkové plošiny krásný pohled do plzeňské kotliny. Bez problémů najdete třeba Radyni, Křížový vrch u Chotěšova a za dobré viditelnosti rozeznáte vrcholy Brd. K dosažení tohoto zážitku je třeba po točitém kovovém schodišti zdolat 75 schodů, děti vždy v doprovodu dospělých. Vyhlídková plošina je přístupná o sobotách, nedělích a svátcích od 14 do 16 hodin, mimo tyto termíny si můžete vstup domluvit na telefonním čísle 723 339 220. A patříte-li mezi sběratele razítek, můžete si vyžádat otisk či pohlednici se starou i novou podobou věže v některém z domů pod rozhlednou.

K vodárenské věži, kterou najdete v Zahradní ulici ve východní části obce Heřmanova Huť, jen asi 50 metrů od železniční tratě, vede z hlavní silnice nová asfaltka. Vodojem je však již zdáli vidět, určitě ho bez problémů najdete.

■ Hana Voděrová